

Opgave 1 Johnny Cash

Beroemde artiesten hebben vaak een turbulent leven. Het lijkt alsof hun drukke leven hen overkomt, in plaats van dat zij daar uit vrije wil voor kiezen. Wat voor 'gewone' mensen vreemd is, wordt normaal in de kringen van beroemde mensen, zoals volgeboekte tournees waarbij drugs en seks gemakkelijk verkrijgbaar zijn.

Het leven van de countryzanger Johnny Cash (1932-2003) is hier een voorbeeld van. Johnny Cash werd geboren in Arkansas. Omdat zijn ouders erg arm waren, werkte Johnny als vijfjarig jongetje al samen met zijn familie op de katoenvelden. Johnny maakte op jonge leeftijd kennis met muziek: werken gebeurde altijd zingend, en 's avonds speelde zijn moeder gitaar en zong ze liedjes met het hele gezin op de veranda. Ook luisterde Johnny in zijn eentje naar liedjes op de radio. Hij heeft later in interviews gezegd dat hij met veel liefde aan die herinneringen terugdacht. Minder fijne herinneringen had hij aan zijn vader, die regelmatig dronken was.

Een gebeurtenis die Johnny's leven zou tekenen, was de dood van zijn oudere broer Jack. Johnny en Jack werkten samen, maar op een zaterdag ging Johnny vissen waardoor Jack alleen aan het werk was. Jack kreeg die dag een ongeluk met een cirkelzaag en overleefde dit ongeluk niet. Johnny voelde zich zijn leven lang schuldig over de dood van zijn broer.

Dit schuldgevoel en het gegeven dat hij altijd aan zichzelf twijfelde, kleurden zijn leven en vormen de thema's in zijn eerste liedjes. Toen Cash eenmaal doorbrak en langzaam beroemd begon te worden, kreeg hij een druk tourschema. Drugs waren voor hem gemakkelijk te verkrijgen en door zijn schuldgevoel, volgeboekte tours en zijn zelftwijfel, raakte hij daaraan verslaafd.

- 3p 1 Wat maakt het moeilijk om vast te stellen dat Johnny Cash uit vrije wil aan drugs is begonnen?

Beargumenteer je antwoord aan de hand van bovenstaande inleiding en met behulp van de begrippen 'stoornis', 'verleiding' en 'bewuste keuze'.

Het leven van Johnny Cash is in 'Walk the line' verfilmd. In die film wordt een aantal keer duidelijk gemaakt dat Cash niet zelf kiest, maar dat dingen hem vooral overkomen. In één scene probeert hij het bandlid June Carter te zoenen, maar zij wijst hem af. Cash verontschuldigt zich door te zeggen "dat het gewoon gebeurde". Carter wijst hem vervolgens terecht door op te merken dat hij dat argument wel erg vaak gebruikt. Zij zegt:

tekst 1

"Je draagt zwarte kleren, omdat je geen andere kleren kunt vinden? Je kwam aan je sound, omdat je niet beter kon spelen? En je probeerde me te kussen, omdat het gewoon gebeurde? Je moet eens ergens verantwoordelijkheid voor nemen."

bron: *Walk the line*, 2005

Carter lijkt in deze uitspraak verantwoordelijkheid en vrije wil als synoniemen te gebruiken. 'Gewoon gebeuren' mag volgens haar niet de oorzaak zijn van de kus van Cash.

De filosoof Immanuel Kant zou het met haar eens zijn. Aan de grondslag van het handelen van mensen ligt immers hun intelligibele karakter, zo stelt hij.

- 2p **2** Beargumenteer dat Carter zich in haar opvatting over verantwoordelijkheid kan beroepen op Kants notie van het intelligibele karakter van de mens.
Leg vervolgens uit waarom vrije wil een noodzakelijke voorwaarde is voor verantwoordelijkheid.

Ook de filosoof John Martin Fischer zou net als June Carter de nadruk leggen op de verantwoordelijkheid van Johnny Cash. Die verantwoordelijkheid ligt volgens Fischer in het gegeven dat Cash besturingscontrole over zijn lichaam heeft.

- 3p **3** Leg met behulp van tekst 1 uit dat June Carter erop aandringt dat Johnny Cash de mogelijkheid tot zijn besturingscontrole onder ogen ziet.
Leg uit waarin besturingscontrole verschilt van enerzijds totale controle en anderzijds van regulatieve controle.

Cash' idee dat dingen je eerder overkomen dan dat je er zelf voor kiest, blijkt ook uit zijn grote compassie met gedetineerden. Cash was zelf een aantal keren in contact gekomen met justitie voor kleine vergrijpen. Hij trad regelmatig op in gevangenissen (San Quentin en Folsom Prison) en besprak in 1972 met Richard Nixon, de toenmalige president van de VS, de mogelijkheden om het gevangenisstelsel te hervormen.

Cash' medeleven blijkt ook uit de hit 'San Quentin' over een gedetineerde die reflecteert op zijn gevangenschap in de gevangenis van San Quentin:

tekst 2

San Quentin, what good do you think you do?
Do you think I'll be different when you're through?
You bent my heart and mind and you may my soul,
And your stone walls turn my blood a little cold.

Vertaling:

San Quentin, waar denk je dat je goed voor bent?
Denk je dat ik veranderd zal zijn als je achter me ligt?
Je brak mijn hart en geest en straks ook nog mijn ziel,
En door je stenen muren is mijn bloed verkild.

bron: Johnny Cash, album: At San Quentin, 1969

Strafvervolgning wordt door (middel van) vier redenen gerechtvaardigd, maar de gedetineerde die door Cash in San Quentin wordt opgevoerd, is juist erg negatief over zijn gevangenschap.

In tekst 2 bekritiseert Cash vooral één reden om mensen straffen.

- 2p 4 Welke van de vier redenen wordt in tekst 2 door Cash bekritiseerd?
Beargumenteer je antwoord met behulp van tekst 2.

Cash' kritiek op het gevangenisstelsel sluit aan bij de opvattingen van de harde incompatibilist Derk Pereboom.

Pereboom bepleit in de tekst 'Leven zonder vrije wil' een andere manier om naar misdadigers te kijken. Zowel Cash als Pereboom pleiten voor een andere manier om veroordeelden te straffen.

- 3p 5 Leg uit waarom Cash het harde incompatibilisme van Pereboom een aantrekkelijke theorie zou hebben kunnen vinden.
Beargumenteer je antwoord met behulp van het voorbeeld van de gedetineerde uit tekst 2.
Geef in je argumentatie de definitie van het harde incompatibilisme.

Wat ook bijdraagt aan het idee dat Cash geen keuzes maakt, maar dat dingen hem overkomen, is het gevoel van lotsbestemming dat soms uit zijn liedjes spreekt. Een goed voorbeeld hiervan is het nummer 'A Boy Named Sue', over een jongen wiens vader geen rol speelt bij zijn opvoeding, maar die uiteindelijk toch een beslissende factor in het leven van de jongen geweest blijkt te zijn:

tekst 3

A Boy Named Sue

My daddy left home when I was three
And he didn't leave much to ma and me
Just this old guitar and an empty bottle of booze.
Now, I don't blame him cause he run and hid
But the meanest thing that he ever did
Was before he left, he went and named me "Sue."

Well, he must o' thought that is quite a joke
And it got a lot of laughs from a' lots of folk,
It seems I had to fight my whole life through.
Some gal would giggle and I'd get red
And some guy'd laugh and I'd bust his head,
I tell ya, life ain't easy for a boy named "Sue."

bron: Johnny Cash, album: At San Quentin, 1969

Sue wordt steeds gepest met zijn naam, omdat die naam doorgaans alleen voor meisjes wordt gebruikt. Maar juist door het pesten wordt hij snel sluw en sterk. Hij zweert dat hij zijn vader zal vermoorden als hij hem vindt, omdat zijn vader hem Sue genoemd heeft.

Na lang zoeken vindt Sue zijn vader in een bar, hij stelt zichzelf voor en zegt vervolgens dat hij hem gaat vermoorden. Ze vechten en zijn vader blijkt onverwacht sterk, maar Sue wint toch en als hij klaar staat om zijn vader dood te schieten, heeft zijn vader nog een laatste opmerking:

tekst 4

And he said: "Son, this world is rough
And if a man's gonna make it, he's gotta be tough
And I knew I wouldn't be there to help ya along.
So I give ya that name and I said goodbye
I knew you'd have to get tough or die
And it's that name that helped to make you strong."

bron: Johnny Cash, album: At San Quentin, 1969

Zijn vader zegt dat Sue hem eigenlijk moet bedanken voordat hij hem vermoordt, omdat Sue dankzij zijn naam sterk is geworden. Sue vermoordt zijn vader niet, maar omhelst hem en noemt hem voor het eerst vader. Hij verlaat de bar met 'a different point of view'.

De filosoof Harry Frankfurt voert een gedachte-experiment over dokter Black op om het idee van de vrije wil te verenigen met het idee dat er geen alternatieve mogelijkheden bestaan. Aangenomen dat Sue wil blijven leven, heeft hij alleen maar de keuze om hard, sluw en sterk te worden.

De vader van Sue en dokter Black lijken op elkaar, omdat ze er beiden voor proberen te zorgen dat er geen alternatieve mogelijkheden bestaan.

- 4p **6** Noem twee redenen waarom de overeenkomst tussen de vader van Sue en dokter Black niet op gaat.

Beargumenteer dat Sue volgens Frankfurt wel een vrije wil kan hebben, ondanks het feit dat hij geen alternatieve mogelijkheden heeft.

Geef vervolgens een kritiekpunt op dit idee van Frankfurt.